

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/17/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012869
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123012869.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Kristíny Ferencziovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 10.10.2023, č. k. 4PP/43/2023-24, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29.02.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 66 ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., adresa na doručovanie D. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda, sp. zn. 1T/99/2019 zo dňa 12.05.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/69/2021 zo dňa 27.01.2022.

2. Proti uvedenému uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Prokurátorka sa na verejnom zasadnutí vzdala práva na podanie sťažnosti.

3. Odsúdený podanú sťažnosť do dňa konania neverejného zasadnutia sťažnostného súdu bližšie neodôvodnil.

4. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

5. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

6. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, sťažnostný súd zistil nasledovné.

7. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o žiadosti odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý vykonáva na základe rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 1T/99/2019 zo dňa 12.05.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/69/2021 zo dňa 27.01.2022. Žiadosť odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody prvostupňový súd zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený splnil formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody) a prvú materiálnu podmienku (vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie), nesplnil druhú materiálnu podmienku (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu).

8. V odôvodnení napadnutého uznesenia prvostupňový súd pri vyhodnotení prvej materiálnej podmienky poukázal na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnu a na skutočnosti z neho vyplývajúce a skonštatoval, že odsúdený preukázal polepšenie vo výkone trestu plnením svojich povinností.

9. Pri posudzovaní druhej materiálnej podmienky vychádzal prvostupňový súd najmä z odpisu z registra trestov odsúdeného, podľa ktorého bol odsúdený v minulosti deväťkrát súdne trestaný, pričom mu boli ukladané tresty odňatia slobody s podmieneným odkladom aj nepodmienečné tresty odňatia slobody. Odsúdený bol v už v minulosti raz podmiennečne prepustený a aj napriek tomu, že sa v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia osvedčil, následne sa opätovne vrátil k páchaniu trestnej činnosti. Prvostupňový súd teda skonštatoval, že odsúdený mal viackrát možnosť preukázať, že uložený trest odňatia slobody splnil svoj účel a viac sa do rozporu so zákonom nedostane, avšak sa opakovane dopustil spáchania skutkov kvalifikovaných ako trestné činy, za ktoré bol právoplatne odsúdený. U odsúdeného je badateľná nepriaznivá resocializačná prognóza a vysoké riziko recidívy aj vzhľadom na skutočnosť, že odsúdenému nepomohli k náprave doposiaľ uložené tresty a aj napriek predchádzajúcej šanci na vedenie riadneho života, ktorá mu bola umožnená vo forme podmiennečného prepustenia z výkonu trest odňatia slobody, sa opätovne vrátil k páchaniu trestnej činnosti. Vzhľadom na spáchanú trestnú činnosť mal prvostupňový súd za to, že podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

10. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

11. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného.

12. Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné, aby odsúdený splnil formálnu podmienku (vykonal zákonom ustanovenú časť z výmeru uloženého trestu), prvú a druhú materiálnu podmienku. Súčasťou materiálnych podmienok pre rozhodovanie súdu o podmiennečnom prepustení je preukázanie, že odsúdený plnením svojich povinností a svojím správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie, za súčasného preukázania, že od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Zároveň súd prihliada aj na závažnosť spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave odsúdený trest vykonáva.

13. Ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona vyjadruje predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmiennečné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia páchatelovho polepšenia, pričom očakávanie, že odsúdený, po podmiennečnom prepustení, povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení osobnosti odsúdeného, doterajšieho pôsobenia výkonu trestu, možností jeho nápravy, osobných pomerov s prihliadnutím aj na účel trestu, sociálnych pomerov odsúdeného a podmienok, ktoré má vytvorené pre prechod do života na slobode.

14. Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

15. Sťažnostný súd len opakuje, že osoba odsúdeného vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť (opakované páchanie úmyselnej trestnej činnosti, desať záznamov v registri trestov, páchanie trestnej činnosti od roku 1998, opakovaný výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v roku 2004) ako aj negatívne poznatky o jeho správaní počas výkonu trestu odňatia slobody, nedávajú sťažnostnému súdu dostatočnú záruku, že prišlo k polepšeniu odsúdeného (na rozdiel od názoru prvostupňového súdu), a že v prípade jeho podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody bude viesť riadny život. Aj keď je správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody aktuálne v súlade s ústavným poriadkom, s poukazom aj na jeho predchádzajúci výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, je dôvodné skôr konštatovať jeho prispôsobenie sa režimu výkonu trestu odňatia slobody ako vnútornú zmenu v jeho hodnotovej orientácii. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že na nápravu odsúdeného a uvedomenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemali v minulosti vplyv žiadne z predchádzajúcich

uložených trestov, pretože sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti prevažne majetkového charakteru a proti slobode (krádež, lúpež, porušovanie domovej slobody), hoci bol brigádne zamestnaný, pričom prvostupňový súd nekonkretizoval, v čom vidí polepšenie sa odsúdeného. Je nevyhnutné zohľadniť, že odsúdený po výkone predchádzajúcich trestov ako aj v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody v inej trestnej veci mal možnosť na slobode preukázať, že vie viesť riadny život, no odsúdený tieto príležitosti nevyužil, pričom naposledy sa dopustil trestnej činnosti dňa 10.08.2018, keď si neoprávnene obstaral a použil platobný prostriedok, a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel, keď tento účel nebol doposiaľ naplnený žiadnym z uložených a odsúdeným vykonaných trestov. V prípade odsúdeného teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

16. Sťažnostný súd zároveň konštatuje, že len dobré správanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že bude na slobode viesť riadny život. Pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúcich nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu. Aj keď celkovo hodnotenie odsúdeného vyznieva prevažne pozitívne a je z neho zrejmé, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, na druhej strane nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Hoci bol počas doterajšieho výkonu trestu dvakrát disciplinárne odmenený (tu reflektujúc aj na argumentáciu odsúdeného predostretú na verejnom zasadnutí), tak táto skutočnosť ešte automaticky neznamená, že nastala kladná zmena v jeho hodnotovej orientácii, a teda že možno konštatovať jeho polepšenie. Preukázanie polepšenia odsúdeného je totižto potrebné vyhodnocovať komplexne a taktiež je nevyhnutné zohľadniť aj tú skutočnosť, že plnenie svojich povinností v rámci výkonu trestu odňatia slobody bolo premietnuté do podoby disciplinárnej odmeny a v prejednávanej príhode aj do preradenia odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody nepretržite od 27.04.2020 (obmedzený na osobnej slobode od 26.05.2019) a počas tohto obdobia nebolo jeho správanie vždy na požadovanej úrovni (nadväzoval nedovolené kontakty, bola zaznamenaná neustrojenosť a neupravenosť, istý čas bol umiestnený do diferenciacnej skupiny „C“), neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz či iné formy vzdelávania. Rovnako tak nemožno opomenúť, že mu je venovaný priamy prístup s primeranou kontrolou zverených úloh, s dôrazom na dodržiavanie ústavného poriadku a interných noriem a ústavom je konštatované len čiastočné plnenie cieľov stanoveného programu zaobchádzania a čiastočné splnenie podmienok na podmienené prepustenie.

17. Za daného stavu veci sťažnostný súd zdieľa názor prvostupňového súdu, že podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Z uvedených dôvodov, v prípade podmieneného prepustenia odsúdeného, existuje pre spoločnosť riziko recidívy, a preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona.

18. Pre zvýraznenie správnosti tejto úvahy prvostupňového súdu, sťažnostný súd opakuje, že posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Súdom môže pri hodnotení osoby odsúdeného zohľadniť skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodí príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepšenia. Možnú recidívu v budúcnosti odôvodňuje aj správanie sa odsúdeného v minulosti, nejde teda o subjektívny názor prvostupňového súdu, ale vychádza z objektívnych kritérií, ktorým je odpis registra trestov. Opakované protiprávne konania odsúdeného, za ktoré bol postihnutý trestom (odsúdenia v rokoch 1998, 2000, 2002, 2011, 2012, 2016 opakovane, 2018 a 2019) odôvodňujú záver, že rozhodnutie prvostupňového súdu o jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vychádza z konkrétnych skutkových zistení uvedených prvostupňovým súdom. Formálne deklarovanie snahy odsúdeného viesť riadny život, nebolo ani pre sťažnostný súd dostatočnou zárukou na jeho podmienené prepustenie, keď už v minulosti bol podmienené

prepustený, no i napriek tomu, že mu bola to strany spoločnosti poskytnutá šanca viesť riadny život, i naďalej páchal trestnú činnosť.

19. Tento záver nijakým spôsobom neneguje ani argumentácia odsúdeného predostretá na verejnom zasadnutí ohľadom jeho pracovného a rodinného zázemia, ktorú považoval sťažnostný súd za nedôvodnú. Toto zázemie mal odsúdený aj pred výkonom terajšieho nepodmienečného trestu, ktoré ho však neodradilo v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Samotná proklamovaná snaha odsúdeného o zabezpečenie starostlivosti o chorú matku nie je dôvodom na podmienené prepustenie odsúdeného v prípade, ak súd nemá za preukázané splnenie materiálnych podmienok na jeho podmienené prepustenie. Ani zdravotný stav odsúdeného nie je dôvodom na jeho podmienené prepustenie, pretože v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody mu môže byť zabezpečená potrebná zdravotná starostlivosť.

20. Pokiaľ odsúdený na verejnom zasadnutí poukázal na vymazané negatívne záznamy o jeho správaní, k tomuto sťažnostný súd dodáva, že odsúdený má vo výkone trestu odňatia slobody povinnosť rešpektovať a plniť si povinnosti, ktoré sa mu určujú v rámci výkonu trestu a ktoré mu vyplývajú zo zákonných ustanovení, a to od začiatku výkonu trestu, aby tak bol naplnený jeden z hlavných účelov trestu, ktorým je jeho náprava, pričom súd je povinný vyhodnotiť jeho správanie komplexne, počas celej doby výkonu trestu. Samotné zahľadanie disciplinárnych trestov neznamená, že sa odsúdený nedopustil porušenia ústavného poriadku, a preto súd na ne môže pri hodnotení splnenia podmienok odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody prihliadnuť.

21. S poukazom na vyššie uvedené, sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, pretože táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.